

ger og sætter streger de gange, der bliver sagt bæredygtighed, så kan man godt få hele siden fuld, og man er nogenlunde sikker på, at de, der taler om det, ofte mener noget forskelligt.

Jeg skal med det samme understrege, at et velfærdssamfund med højt forbrug har pligt til og bør have den fornuft at være meget omhyggelig med sit miljø. Man bør tænke meget på det i enhver sammenhæng, men man skal også huske på, at med den måde, vi laver lovgivning på på miljøområdet og også på energiområdet, som vi har behandlet i dag, består den af flere og flere rammelovgivelser og flere og flere ministerbemyndigelser, hvor man laver det, jeg gentagne gange her fra talerstolen har kaldt selvkørende lovgivning, nemlig en lovgivning på miljøområdet, som lægges op som noget meget bastant, næsten terroristisk i sin egenrådighed, og så siger man, at den skal administreres et andet sted, og det er ofte i amterne.

Så trykker man manualer, der er ganske detaljerede, og som man går frem efter, og så har man, som jeg har fortalt det engang imellem, somme tider lidt ufølsomme kommissærer, som benytter sig af den manual i det daglige, og så bliver den brugt miljømæssigt i en hvilken som helst situation.

Lad mig give et eksempel: Et mindre samfund, som er på kanten af sin eksistens, men som stadig væk har en idrætsforening, måske også en brugs, måske også en skole, kan sagtens komme i den situation, at miljølovgivningen siger generelt, at der ikke kan udbygges på grund af naturen i forskellig sammenhæng, ikke fordi der udledes giftige stoffer eller andet, men fordi vi synes, at det må der ikke røres ved.

Det er det, jeg kalder en meget rå form for selvkørende lovgivning, som vi ikke har mulighed for at gå ind og miljøvurdere politisk, for vi er nemlig færdige med at vurdere politisk; det er gået over til den almindelige selvkøring. Og så sker der rent faktisk det, at det miljø, som de mennesker, der bor der, har, nemlig deres mulighed for eksistens, deres mulighed for beskæftigelse osv., forsvinder. Deres måde at opretholde tilværelsen på, som de har været vant til, forsvinder, fordi vi ikke længere har en politisk vurdering af den enkelte sag med alle faktorerne inde, om det er rimeligt at bruge den firkantede, selvkørende lovgivning i denne her situation.

Det vil for mig være utrolig væsentligt, at vi vender tilbage til en situation, hvor vi rent fak-

tisk politisk kan vurdere en ting, uanset at vi har en miljølovgivning, og gå ind og vurdere den individuelt og sige: Er det nu det, der skal til her? Får vi den store miljøgevinst hjem, som er så meget værd, at den betyder, at den samfundsform og den mulighed, man havde dér, stort set forsvinder ved samme lejlighed? Det kan jeg finde masser af eksempler på og vise masser af eksempler på.

Det er klart, at en af forudsætningerne for et godt miljø altså også er muligheder for beskæftigelse, også er muligheder for, at man kan opretholde tilværelsen derude, hvor man er. En af mulighederne, man i hvert fald miljømæssigt kan få ud af det, er, at de sidste, der er tilbage derude, kommer til at transportere sig ud af det.

Det er klart, at man kan tale om, at man på trafikområdet kan hæve benzinprisen eller lave alle mulige andre hindringer for at kunne bruge energibrændsel i det daglige til at komme frem og tilbage. Så kan man sige: Det er synd for miljøet, så det sætter vi en stopper for, eller også forhindrer vi det gennem beskatning og andet. Men det vil sige, at så ophører den livsform, så ophører den mulighed for, at man kan eksistere.

Det billede, jeg prøver at skabe, er, at det er ganske fornuftigt med miljølovgivning. Vi skal aldrig acceptere noget, der er giftigt, eller at noget, der ødelægger miljøet, så ikke det kan genoprettes, tillades. Dér er jeg ganske enig i, at dér skal vi bruge den vurdering meget bredt på alt, hvad vi foretager os.

Men vi må erkende, at en masse af den miljølovgivning, vi laver, er utrolig automatisk, er utrolig selvkørende, er utrolig umulig at få fat i igen politisk. Der vurderes jo ikke politisk i et amtsråd, når embedsmændene har siddet og fortalt: Ikke tale om, det kan vi ikke have dér. Det kommer aldrig for det tekniske udvalg. Det når aldrig nogen sinde frem. Det er slet ikke noget, man tager stilling til.

Som jeg også har nævnt tidligere: Når jeg taler med en direktør i amtet i en sammenhæng, hvor jeg siger: Det dér har I behandlet klodset, var der ikke en anden mulighed? – så siger direktøren ofte: Hvorfor ringer du om det? Sådan noget blander vores politikere sig aldrig i. Den form for styret miljøpolitik . . .

Anden næstformand (Henning Grove):

Ja, og jeg blander mig i taletiden.

Fru Dorit Myltoft.